WIKIPÉDIA

Kannada nyelv

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

A **kannada nyelvet** (ಕನ್ನಡ) a dél-indiai Karnátaka államban beszélik, mintegy 44 millióan. Egyike India 22 hivatalos nyelvének. Irodalmisága az ezredforduló tájától számítható.

Több dialektusa létezik és néhány kisebb nyelv is a kannada betűkészletet használja a térségben, például a konkáni és a tulu nyelv. A kannada nyelvet régebben *canaris*nak is hívták. A dravida nyelvcsalád harmadik legnagyobb elterjedésű nyelve a tamil és a telugu mellett.

A dravidák India őslakosai voltak, már az indoeurópai nyelvű hindu behatolás előtt az indiai félszigetet lakták.

Tartalomjegyzék

Története

A kannada nyelv fejlődése a dravida nyelvcsalád többi tagjához hasonlóan, eleinte független volt a szanszkrittól és évszázadokon át alig változott. Később jelentős szókincset, helyesírási szabályt vett át tőle.

Az első írásos emlékek a nyelv korainak nevezett fejlődési szakaszából valók. Az 5. században keletkezett kőoszlopokon olvashatóak a legrégebbi kannada nyelvű mondatok.

Az első teljes irodalmi alkotás a Rasrakuta dinasztia (Rashrakuta) idejéből, a 9-10. századból maradt fenn. A szanszkrit nyelv hatása ebben az időszakban már érezhető.

A kannada irodalom és művészet a Vidzsajanagar birodalom (Vijayanagar, 1336-1565) idején élte fénykorát. A birodalom központja a mai Hospet városától 13 km-re fekvő Hampi volt. A 16. században a muszlim vallású mogulok - akik addigra az indiai szubkontinens nagy részét már elfoglalták - dél felé kezdtek terjeszkedni. 1565-ben elfoglalták a birodalom fővárosát és a templomokban, épületekben az isten és emberábrázolások nagy részét vallási okokból elpusztították, a szobrokat megcsonkították. A feliratok viszont általában épek maradtak. Hampi romvárosa, templomai óriási területen, lazán, szétszórtan helyezkednek el, a terület jelenleg a világörökség részét képezi.

A Vidzsajanagar birodalom bukása után a kannada nyelv, irodalom és kultúra központja a Maiszúri Királyság lett. A ma hivatalos nyelvként kannadát használó Karnátaka állam fővárosa is eleinte Maiszúr volt, a mai főváros 1973-óta a modern, gyorsan fejlődő, jelenleg kb. 5,2 millió lakosú Bengaluru lett.

Nyelvtana

A kannada nyelv ragozó nyelv, megkülönböztet három nemet (hím-, nő- és semleges nem), egyes illetve többesszámot. A hímnemű szavak mindig "a"-ra végződnek, pl. Brahma Isten neve, a nőnemű szavak pedig mindig "i"-re, pl. Szaraszvati istennő neve, vagy a kislány szó: "kumari", de ezek mind férfi vagy női kötődésűek. Azok a szavak, amelyeknek nincs határozott férfi vagy női kötődése - így a legtöbb szó -, semleges neműek. Például szeretet: "príti", fa: "mara", víz: "níru".

Írás

Összesen negyvenkilenc írásjelet használnak, melyek kisebb része önálló hangzókat jelöl, többségük szótagokat.

Források

- Top 30 Languages of World (http://www.vistawide.com/languages/top_30_languages.htm)
- Bangalore Population Statistic (https://web.archive.org/web/20061117081029/www.world-gazetteer.com/wg.php?x=&men=gcis&lng=en&dat=32&geo=-104&srt=npan&col=aohdq&pt=c&va=&srt=pnan)